NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Nr. 1 Kraków, w czerwcu 1934.

BIULETYN

OKRĘGU KRAKOWSKO-ŚLĄSKIEGO
ZWIĄZKU ŻYDÓW UCZESTNIKÓW WALK O NIEPODLEGŁOŚĆ POLSKI

TREŚĆ:

1. Deklaracja ideowa.

Na męczeńskim szlaku stuletnich zmagań Narodu Polskiego o wolność i niepodległość — od Insurekcji Kościuszkowskiej aż po Czyn Legjonowy Józefa Piłsudskiego i po ostatnie wojny o całość wskrzeszonej już Ojczyzny — snuje się złotą nicią zasłużony poczet Żydów, którzy pełni męstwa i poświęcenia brali udział we wspólnych walkach o wolność.

Z tej tradycji wyrosło też i obecne pokolenie, które wiarą ojców i węzłami uczucia silnie związane z żydostwem, uważało, że najlepiej przysłuży się Ojczyźnie, a zarazem i swoim braciom, gdy przez pobratymstwo oręża z najlepszymi synami Polski wywalczy i dla Żydów prawo do lepszego jutra.

Jesteśmy tymi, którzy w zmienionych już warunkach, we wskrzeszonem i krzepnącem Państwie Polskiem tradycję czynów tych chcemy kontynuować. Jesteśmy tymi, którzy swój stosunek do Państwa urzeczywistniali w szczerem spełnianiu żołnierskiego obowiązku, dlatego też zwracamy się do Was Koledzy z apelem:

Pracowaliśmy dla Państwa Polskiego jeszcze w przededniu jego wskrzeszenia, w ofiarnym znoju walk z najeźdźcą, w surowej dyscyplinie szeregów żołnierskich — lecz zadanie nasze jeszcze nie spełnione. Ramię przy ramieniu z bratniemi organizacjami byłych wojskowych pracować musimy dalej dla wzmożenia potęgi Polski, dla Jej rozwoju mocarstwowego, dla opieki wreszcie nad inwalidą i byłym żołnierzem-Żydem. Z dotychczasowej pracy naszej wynika ten nakaz, byśmy się zrzeszyli dla wspólnej pracy nad pogłębieniem wśród ludności żydowskiej poczucia obywatelskiego, nad spopularyzowaniem wśród niej zadań państwowo-twórczych, nad zorganizowaniem wreszcie jej własnej dla Państwa współpracy.

Do tych zadań jesteśmy siłą naszej pracy wojskowej powołani, zadaniom tym potrafimy sprostać, jako ci, którzy w serdecznej trosce o ulżenie niedoli mas żydowskich, potrafią wziąć na siebie żołnierską za ich przyszłość odpowiedzialność.

Jednego tylko trzeba: by nikogo z tych, którzy o Niepodległość i o całość Najjaśniejszej Rzeczypospolitej walczyli, obecnie w szeregach naszych nie brakło, trzeba, by w nich panował hart ducha i żądza czynu.

2. Do członków Związku

Dla nawiązania ściślejszego kontaktu między Zarządem Okręgu a członkami Związku, w celu informowania Zarządów Oddziałów i delegatów na prowincji, Sekcji referatów i sympatyków oraz Kół L.O.P.P., Pań, Młodych, Bratnich Organizacji oraz zainteresowanych życiem związkowem czynników o całokształcie naszych prac organizacyjnych — Zarząd Okręgu Krakowsko-Śląskiego w miarę konieczności wydawał będzie Biuletyn Informacyjny.

Jesteśmy w okresie organizacji całego szeregu naszych Oddziałów na prowincji, oraz rozbudowy Kół przy Związku jak: Koła Pań, Sympatyków, Młodych, Harcerzy, L.O.P.P., F.O.M. i t. p. i dlatego nie od rzeczy będzie zastanowić się pokrótce nad rolą, zadaniem i rozwojem wewnętrznej organizacji Oddziałów oraz Kół.

Nasza deklaracja ideowa, ogłoszona w niniejszym biuletynie oraz przywódcy Okręgu, rekrutujący się z Obozu Niepodległościowego dają wyraz temu, że prace Związku prowadzone są pod hasłem: Naczelnem Dobrem — Dobro Państwa. Członkowie zwyczajni Związku rekrutujący się z b. legjonistów, peowiaków, niepodległościowców oraz z ochotników i żołnierzy Marszałka Józefa Piłsudskiego z okresu wojen 1918—1920 należeć winni do Bratnich Organizacyj, a mianowicie do Związku Legjonistów, Peowiaków, Sybiraków, Inwalidów. Rezerwistów, zależnie od grupy b. wojskowych, z której pochodzą; przynależność zaś do naszego Związku wkłada na nich obowiązek:

1) Szerzenia i pogłębiania Idei Niepodległościowej i wychowania obywatelskiego na odcinku żydowskim;

2) Propagowania hasła zgody i współżycia polsko-żydowskiego;

3) Pogłębiania wiedzy wojskowej i strzeleckiej, współpracy na odcinkach Obrony Państwa, wśród członków Związku oraz w społeczeństwie żydowskiem i współpracy w P. W.;

4) Szkolenia się dla służby społecznej i szkolenia młodszej generacji dla tej służby;

5) Współpracy w Biurze Historycznem Związku, ujmującem całokształt udziału Żydów w służbie Niepodległości;

6) Szerzenia haseł Związkowych; Podporządkowania się jednostek interesowi ogółu, karności, dyscypliny, skromności, a wreszcie honoru i godności Żyda-Obywatela i Żyda-Żołnierza;

Oto krótki zarys roli Związku względnie zadania do wypełnienia dla członków.

Komisje Kwalifikacyjne Oddziałów muszą dokładnie badać karty ewidencyjne członków i dokumenty przynależności do jednej z grup b. wojskowych. Do Zarządów i do kierownictw Sekcji oraz Kół i referatów jednostki (wybitniejsze) wprowadzać należy poza kwalifikacjami statutowemi, o zdrowym zmyśle rzeczywistości, ludzi pracy, wyszkolonych w służbie społecznej, rozumnych, o trzeźwym nie w partyjne ramki ujętym światopoglądzie. Nie chodzi nam o ilość członków, a o jakość osób, których przeszłość daje rękojmię, że szczytne hasła związkowe potrafią wprowadzić w życie. Związek nasz, posiadający w swoim gronie najwybitniejszych przedstawicieli wszystkich zawodów i warstw społeczeństwa żydowskiego, interesować się winien także przejawami życia gospodarczego, publicznego, i społecznego oraz współpracować przez tychże członków z organizacjami zarówno gospodarczemi jak i zawodowemi, społecznemi i humanitarnemi. Na sprawy ideowe i społeczne kładzie Zarząd Okręgu wielki nacisk, albowiem praca społeczna na rzecz dobra ogólnego, jest tym fundamentem, na którym opierać się musi życie publiczne. Do tej formy też przystosowany być musi kierunek pracy Związku, albowiem wartością wysiłku i zasług na rzecz dobra zbiorowego mierzone będą nasze uprawnienia do wpływania na sprawy publiczne. Należy podkreślać konieczność pracy państwowej i do niej pozytywnie się przykładać. Oddziały winne działać samodzielnie w ramach statutowych i organizacyjnych, zachowując w całej swej działalności rozsądny i celowy umiar. Oddziały muszą wykazywać sprężystość, energję, inicjatywę i skromność we wystąpieniach na zewnątrz, albowiem są one oznaką siły i zdecydowania oraz koniecznym warunkiem powodzenia.

Członkowie Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski, którzy przeszli przez ogień walk na wszystkich frontach i wykazali pełny hart i poświęcenie dla Państwa, muszą być w społeczeństwie żydowskiem tym czynnikiem, który szczytne hasła Związku w jaknajszerszym rozmiarze potrafi urzeczywistnić.

3. Zarys Organizacji Związku.

Organizacja naszego Związku jest trójstopniowa. Zwierzchnie kierownictwo Związku należy do Zarządu Głównego w Warszawie. Zarządowi Głównemu podlegają Zarządy poszczególnych Okręgów, którym są podporządkowane Zarządy Oddziałów. Zarządy Okręgów obejmują terytorjalnie jedno albo kilka województw, podczas gdy Zarządy Oddziałów obejmują jeden lub kilka powiatów.

Dotąd zorganizowano następujące okręgi: 1) Okręg warszawski z siedzibą w Warszawie, 2) Okręg krakowsko-śląski z siedzibą w Krakowie, 3) Okręg lwowski z siedzibą we Lwowie, 4) Okręg poznańsko-pomorski z siedzibą w Poznaniu, 5) Okręg stanisławowski z siedzibą w Stanisławowie.
Na czele każdego okręgu stoi Zarząd. W obrębie każdego Okręgu utworzone są Oddziały, obejmujące jeden albo kilka powiatów politycznych; działalnością Oddziałów kieruje Zarząd Oddziału. Zarządy Oddziałów są wybierane przez członków danego Oddziału na Walnem Zgromadzeniu. Poszczególne Oddziały wysyłają delegatów na zjazd delegatów danego Okręgu, który wybiera Zarząd Okręgu, a nadto wysyłają Oddziały delegatów na Walny Zjazd Delegatów, będący naczelną władzą organizacyjną, która wybiera Zarząd Główny.

4. Sprawozdanie ze Zjazdu delegatów okr. krakowsko-śląskiego w dniu 10/5. 1934.

Dnia 10-go maja 1934 r. o godz. 16-tej otwarty został w Krakowie I Zjazd Delegatów Okręgu Krakowsko-Śląskiego Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski, w którym wzięli udział wszyscy członkowie Zarządu Delegatury oraz delegaci poszczególnych oddziałów.
Po przywitaniu zgromadzonych przez przewodniczącego ob. Dyr. Leopolda J. Spirę, złożył tenże sprawozdanie, poczynając od założenia krakowskiego oddziału. Prelegent przedstawił szczegółowo historję rozwoju Związku, jego znaczenie na terenie Krakowa i trudne zadanie oraz obowiązki ciążące na Związku. Wspominając o doborze członków, podkreślił ważność jakościowej pracy, która powinna być poważną, cichą, intenzywną, a w skutkach owocną.
Po dokonaniu wyboru asesorów, komisyj matki i wnioskowej, wygłosił ob. Dr Ludwik Szermant referat na temat organizacyjno-społeczny. Kolejno złożyli sprawozdania sekretarz Zarządu Okręgu ob. Alfred Holender i skarbnik ob. Fryderyk Freund. W dalszym toku obrad przemawiał ob. Mgr. Leon Bregman, Prezes Zarządu Głównego w Warszawie, który w niezwykle serdecznych słowach powitał Zjazd imieniem Zarządu Głównego; w przemówieniu swem wyraził mowca największe zadowolenie z działalności krakowskiego Oddziału, zaznaczając, iż Oddział ten wybił się pracą twórczo-organizacyjną na pierwsze miejsce. Po przemówieniu ob. Mgra Leona Bregmana nastąpiły sprawozdania delegatów oddziałów: ob. Dr Józefa Aubera (Kraków), ob. Dr Antoniego Zanka (Katowice), Dr Juljusza Merza (Tarnów), ob. Dr Izraela Hammerschlaga (Nowy Targ), ob. Dr Edmunda Künberga (Bielsko), ob. prof. Maurycego Blecha (Gorlice), ob. Dr Fryderyka Kronika (Bochnia), ob. Dr Abrahama Marka Rosenzweiga (Wieliczka) i ob. Dr Pfefera (Chrzanów).
Dalszym tematem obrad były sprawozdania ob. Dr Teodora Molknera imieniem komisji weryfikacyjnej, radcy Dr Maksymiljana Rosenfelda, dotyczące nowo utworzonego Koła Przyjaciół Związku, Inż. Fryderyka Freundlicha w sprawie L.O.P.P. Zjazd Delegatów uchwalił jednomyślnie wniosek przystępywania do organizacyj Kół Przyjaciół i organizowania we wszystkich Oddziałach Kół L.O.P.P. Wkońcu wypełniły porządek obrad sprawozdania: ob. Inż. Akiwy Buchnera ref. spraw kulturalno-oświatowych, ob. Dr Maurycego Epsteina ref. Bratniej pomocy, ob. Dr. Teodora Molknera w sprawie opieki nad grobami, ob. Inż. Ignacego Rosenstocka, referenta sportowego, ob. Henryka Sternberga na temat odznaki sportowej, poczem ob. Dyr. Leopold J. Spira wypowiedział się w sprawach ogólnych oraz odznaki i sztandaru.
Po wyczerpaniu referatów, wygłaszanych w bardzo poważnym nastroju, które zebrani wysłuchali z dużem zainteresowaniem, nastąpiła dyskusja. Po wyczerpaniu się tejże, zostały uchwalone jednomyślnie wnioski zgłoszone przez Dr. J. Aubera imieniem Komisji wnioskowej. Następnie udzielono ustępującemu Zarządowi i Skarbnikowi absolutorjum, wyrażając im słowa uznania za owocną pracę dla Związku. Wkońcu przystąpiono do wyboru władz Zarządu; wybrani zostali przez aklamację ob. Leopold Józef Spira prezesem Zarządu Okręgu, zaś do Zarządu Okręgu: Dr. Józef Auber, Inż. Akiwa Buchner, Fryderyk Freund, Paweł Hochwald, Alfred Holender, Dr. Teodor Molkner, Dr. Karol Peczenik, Dr. Roman Rothirsch, Dr. Ludwik Szermant, Inż. Henryk Taubman. Jako zastępcy Członków Zarządu: Józef Horowitz, Ignacy Hönich, Juljusz Strelinger; łącznikiem do L.O.P.P.: Inż. Fryderyk Freundlich, łącznikiem do Komitetu budowy pomnika Berka Joselewicza: Leon Holcer. Członkami Komisji rewizyjnej wybrani zostali: Dyr. Leon Raab, Płk. Adolf Sas i Dyr. Karol Singer.

5. Uchwały Zjazdu.

1). Zjazd Delegatów Okręgu Krakowsko-Śląskiego w dniu 10 maja 1934 r., udzielając kończącej swe urzędowanie Delegaturze Krakowsko-Śląskiej absolutorjum z jej pracy, w dowód pełnego uznania dla wszystkich Członków Delegatury, a przedewszystkiem dla Delegata Zarządu Głównego, Obywatela Leopolda Spiry, uchwala, aby w protokole Zjazdu Delegatów wpisano ku pamię-

ci, że ustępująca Delegatura zasłużyła się dobrze dla Związku i z tego tytułu wyraża Jej Zjazd Delegatów Okręgu Krakowsko-Śląskiego pełną wdzięczność i uznanie.

2). Zjazd Delegatów Okręgu poleca wszystkim Zarządom Oddziałów, aby wszczęły akcję w kierunku zorganizowania harcerstwa wśród młodzieży żydowskiej.

3). Zjazd Delegatów Okręgu poleca przyszłemu Zarządowi Okręgu, aby zwrócił się do Zarządu Głównego o poczynienie starań u odpowiednich czynników, celem uzyskania dla Członków Związku zniżek kolejowych.

4). Zjazd Delegatów poleca Zarządom Oddziałów czynne i energiczne współdziałanie w akcji L.O.P.P., oraz tworzenie przy Oddziałach kół miejscowych L.O.P.P., oraz czynne i energiczne współdziałanie w akcji F.O.M.

5). Zjazd Delegatów Okręgu poleca Zarządowi Okręgu Krakowsko-Śląskiego powołanie rady artystycznej dla opracowania projektu sztandaru i odznaki Związku.

6). Zjazd Delegatów wzywa Władzę Związku o poczynienie starań, aby Członkowie Związku byli traktowani na równi z Członkami innych organizacyj Uczestników Walk o Niepodległość Polski przy obsadzaniu stanowisk w służbie Państwowej, instytucjach państwowych i samorządowych.

7). Zjazd Delegatów postanawia — wniosek o przygotowanie broszury o Berku Joselewiczu przekazać Komitetowi Budowy Pomnika Berka Joselewicza.

8). Zjazd Delegatów Okręgu zatwierdza przedłożony przez referenta skarbowego preliminarz budżetowy w dochodach i rozchodach zwyczajnych i nadzwyczajnych na rok 1934/35 w kwocie 4.800 zł.

9). Zjazd Delegatów uchwala przedłożony przez Delegaturę regulamin Komisji finansowej przy Oddziałach i Okręgu Związku w Województwie Krakowskiem i Śląskiem z temi zmianami, że napis tego regulaminu brzmi „Tymczasowy Regulamin", że ustęp 3) regulaminu otrzymuje brzmienie: „Wybór Członków K. F. następuje równocześnie z wyborami Zarządów i Okręgów", ustęp 6) tegoż regulaminu otrzymuje brzmienie: „Przewodniczącym K.F. jest jeden z Członków Zarządu Oddziału lub Zarządu Okręgu".

10). Zjazd Delegatów Okręgu wybiera do K. F. Okręgu Krakowsko-Śląskiego obywateli Inż. Ehrlicha, Ob. Herczkę, Ob. Kornbluma Izaka, Inż. Landsbergera Stefana, Dra Schleichera i Dra Inż. Tauba.

11). Zjazd Delegatów Okręgu przesyła Obywatelowi Jakóbowi Landauowi serdeczne braterskie i koleżeńskie pozdrowienia, wyraża żal, że Obywatel Landau złożony niemocą, nie może wziąć udziału w obradach Zjazdu Delegatów Okręgu, życzy Mu jaknajszybszego powrotu do zdrowia.

12). Zjazd Delegatów Okręgu przyłącza się do uchwalonych przez Walne Zgromadzenie Oddziału Krakowskiego dnia 10 maja b. r. rezolucyj o charakterze zasadniczym.

6. Ukonstytuowanie Zarządu Okręgu krakowsko-śląskiego

Dnia 10 maja 1934 r. odbył się w Krakowie I Zjazd delegatów Okręgu Krakowsko-Śląskiego, na którym wybrano Zarząd Okręgu z prezesem Ob. Leopoldem J. Spirą na czele. Na posiedzeniu dnia 16 maja 1934 r. ukonstytuował się Zarząd Okręgu Krakowsko-Śląskiego w następujący sposób: Wiceprezesi: Ob. Dr Józef Auber i Ob. Dr Ludwik Schermant, Sekretarz: Ob. Dr Karol Peczenik, Skarbnik: Ob. Paweł Hochwald, Kierownik Komisji Finansowej i referent samorządowy Ob. Fryderyk Freund, Kierownik Sekcji kult.-oświat. i zastępca refer. samorządowego: Ob. Inż. Akiwa Buchner, Kierownik Sekcji sportowej: Ob. Dr. Roman Rothhirsch, Kierownik Biura historycznego i referatu grobów wojennych: Ob. Dr. Teodor Molkner, Kierownik Referatu propagandowo-prasowego: Ob. Alfred Holender, Kierownik Referatu społecznego: Ob. Inż. Henryk Taubman, Ewidencja: Ob. Józef Horowitz (zastępca członka Zarządu), Referat L.O.P.P.: Ob. Juljusz Strelinger (zast. członka Zarządu), Łącznik do Federacji P. Zw. Obr. Ojcz., do F.O.M., do Czerwonego Krzyża, do Bratnich Organizacji, następnie kalendarz wystąpień na zewnątrz — Ob. Ignacy Hönich (zast. członka Zarządu), Łącznik do Komitetu Berka Joselewicza: Ob. Leon Holcer (zast. członka Zarządu.

7. Oddziały Związku w Okręgu krakowsko-śląskim.

W okręgu krakowsko-śląskim zorganizowano dotąd Oddziały Związku: w Krakowie, Nowym Sączu, Katowicach, Tarnowie, Bielsku-Białej, Nowym Targu, Gorlicach, Oświęcimiu i Chrzanowie.

Nadto w toku organizowania są Oddziały w następujących miejscowościach, w których powołano delegatów Zarządu Okręgu: w Mielcu (Obywatel Dr. Pohoryles), w Bochni (delegat

Ob. Dr Kronik), w Jaśle (del. Ob. Adolf Margulies), w Wadowicach (del. Ob. Dr Henryk Weber), w Zakopanem (del. Ob. Dr Bertold Fass), w Wieliczce (del. Ob. Dr Marek Rozenzweig i Ob. Artur Spira) w Krynicy (del. Ob. Dr. Freundlich), w Skawinie (del. Ob. Markiewicz i w Żywcu.

8. Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia Oddziału krakowskiego i rezolucje.

Dnia 10 maja 1934 odbyło się I. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Krakowskiego Oddziału Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski w lokalu Związku.

Zgromadzenie zagaił wiceprezes Dr. J. Auber, witając przybyłych gości, a to: pp. Wojewodę Krakowskiego Dra M. Kwaśniewskiego, D-cę VI. Dyw.pi echoty Gen. B. Monda, Prezydenta miasta Dra M. Kaplickiego, Wiceprezydenta miasta Dra I. Landaua, Prezesa Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny Dra St. Klimeckiego, sędziego Sądu Apelacyjnego Dra U. Gorzemskiego w zastępstwie Prezesa Sądu Apelacyjnego Dra Fr. Parylewicza, Szefa sztabu D.O.K. V Płk. Tomaszewskiego, Szefa Sztabu VI Dyw. mjra L. Zycha, Wiceprezesa Generalnej Prokuratorji Państwa Dra A. Krausa, Wiceprezesa Zarządu Okręgu Zw. Legjonistów Dyr. L. Strojka, Prezesa Zarządu Oddziału Zw. Legjonistów Dra A. Chana, Sekretarza Zarządu Okręgu Zw. Legjonistów Dra K. Jelonka, Mjr. St. Felsztyńskiego, Prezesa Koła Piątaków Płk. T. Podgórskiego, Delegata Zw. Strzeleckiego Kpt. Zbijewskiego, Reprezentantów Związku Żydowskich Inwalidów, Prezesa Oddziału Związku Rezerwistów K. Broczynera, Delegata L.O.P.P. Mjr. Fr. Szwenka, wreszcie Prezesa Zarządu Głównego naszego Związku Mgra L. Bregmana, Delegatów Okręgu Krakowsko-Śląskiego naszego Związku, wszystkich innych gości i zebranych członków. Następnie wiceprezes Dr. Auber zarządził wybór Władz Zgromadzenia, Komisji Matki i Komisji wnioskowej, podając propozycję Zarządu Oddziału: Na Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia Ob. Leopolda Spirę, na asesorów Ob. Dra Aleksandra Adlera i J. Trammera, na sekretarza Ob. J. Strelingera. W skład Komisji Matki: Ob. Dra H. Schönwettera, Ob. S. Groblera, Ob. M. Süssera, Ob. F. Freunda i Ob. L. Holcera, zaś w skład Komisji Wnioskowej Dra L. Schermanta, Ob. Dra T. Molknera, Ob. S. Schleichera, Ob. J. Fassa i Ob. K. Singera. Jednomyślnie przez aklamację dokonano wyborów jak powyżej. Przewodnictwo obejmuje Ob. L. Spira, poczem p. Wojewoda Dr. Kwaśniewski w serdecznem przemówieniu zwrócił się do obecnych jako do Kolegów, podkreślając nierozłączną wspólność żołnierzy, którzy krwawili na frontach i zaznaczając, że w gronie tych, którzy walczyli o Niepodległość Polski nie może być mowy o jakichkolwiek różnicach wyznaniowych lub innych. Przemówienie zakończył p. Wojewoda życzeniami pomyślnych obrad.

Następnie przemawiali p. Gen. Mond, p. Prezydent miasta Dr. Kaplicki, p. Wiceprezydent Dr. Klimecki, p. Prezes Broczyner, p. Prezes Bregman i p. Prezes Bachner witali Zgromadzenie w serdecznych słowach, zgodnie podnosząc zasługi żołnierza żydowskiego i podkreślając braterstwo kombatantów bez różnicy wiary, czy też t. zw. rasy, zaznaczając, że kombatantaci są właśnie tymi, którzy w pierwszym rzędzie są powołani do zakopania różnic między społeczeństwem polskiem i żydowskiem.

Sekretarz odczytuje protokuł Walnego Zgromadzenia z dnia 22. października 1933, który został przez aklamację w całości przyjęty.

Ob. Wiceprezes Dr Józef Auber składa sprawozdanie Zarządu Oddziału oraz podaje program pracy na przyszłość. Sprawozdanie to zostało przez aklamację przyjęte wśród burzy oklasków. Na wniosek Przewodniczącego Zgromadzenie wyraziło p. Dr Józefowi Auberowi podziękowanie za pracę dla dobra Związku.

Ob. Dr Sternbach jako wiceskarbnik składa sprawozdanie oraz przedstawia projekt budżetu na rok 1934/1935. Sprawozdanie powyższe zostało przyjęte i budżet na rok 1934/1935 zatwierdzony. Przewodniczący zarządza przerwę.

Po przerwie nastąpiła dyskusja, w której m. i. wzięli udział: Ob. Inż. Lilienthal, Ob. Dr Kleinberger, Ob. Dr Leuchter, Ob. Freund, Ob. Dr Auber.

Ob. Inż. Lilienthal imieniem Komisji Rewizyjnej stwierdza zgodność sprawozdania skarbnika oraz ksiąg i załączników i stawia wniosek o udzielenie Zarządowi absolutorjum, co Zgromadzenie przez aklamację uchwaliło. Ob. Bachner imieniem Komisji Weryfikacyjnej stwierdza, że w obradach bierze udział 186 członków, uprawnionych do udziału. Po dyskusji i dokonaniu zmian, przyjęto przez aklamację następujące przez Ob. Dra Schermanta imieniem Komisji Wnioskowej przedstawione wnioski:

I. wysłać telegramy hołdownicze do P. Prezydenta Rzeczypospolitej, do P. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego i do P. Gen. Romana Góreckiego, Prezesa Federacji w Warszawie.

II. Walne Zgromadzenie wzywa wszystkich członków Oddziału do bezzwłocznego zgłoszenia się i wpisania na członków Koła Miejscowego L.O.P.P. przy naszym Związku.

III. Walne Zgromadzenie wzywa Członków do wstępowania do F.O.M.u, którego cele są ściśle związane z mocarstwowym rozwojem Rzplitej.

IV. Walne Zgromadzenie wzywa Zarząd Oddziału o zwrócenie się do Zarządu Głównego z wnioskiem o zainicjowanie akcji budowy pomnika dla Żydów, poległych w walkach o Niepodległość Polski.

V. Walne Zgromadzenie wzywa członków do popierania akcji budowy Muzeum Narodowego w Krakowie, celem zabezpieczenia pamiątek kultury narodowej i widomych znaków od wieków datującej się współpracy kulturalnej Żydów.

VI. Walne Zgromadzenie wzywa członków do popierania akcji budowy pomnika Berka Joselewicza.

VII. Walne Zgromadzenie wita z pełnem uznaniem wszczętą przez ustępujący Zarząd akcję w kierunku zorganizowania harcerstwa wśród młodzieży żydowskiej.

VIII. Walne Zgromadzenie wzywa przyszły Zarząd Oddziału, aby zwrócił się do Zarządu Głównego o poczynienie starań u odpowiednich czynników, celem uzyskania dla członków Związku jako b. Uczestników Walk o Niepodległość Polski zniżki biletów kolejowych.

IX. Walne Zgromadzenie wzywa władze Związku o poczynienie starań, aby członkowie Związku byli traktowani na równi z członkami innych organizacyj Uczestnków Walk o Niepodległość Polski przy obsadzaniu stanowisk w służbie i instytucjach państwowych i samorządowych.

X. Walne Zgromadzenie potępia teror oparty na nienawiści rasowej i religijnej, stosowany przez organizacje hitlerowskie.

XI. Walne Zgromadzenie w dowód pełnego uznania tak dla ustępującego drugiego, jak i dla I. Wiceprezesa, jak i dla wszystkich członków ustępującego Zarządu Oddziału, zwraca się do Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia o wpisanie ku pamięci do protokołu, że ustępujący Zarząd zasłużył się dobrze dla Związku i z tego tytułu wyraża mu Walne Zgromadzenie wdzięczność oraz uznanie.

Wreszcie postanowiono przekazać Zarządowi Oddziału dla przedłożenia Okręgowi wniosek Ob. Dra I. Leuchtera o stworzenie specjalnego organu żydowstwa w Polsce.

Imieniem Komisji Matki Ob. Dr Schönwetter stawia kandydaturę Ob. Dra Ernesta Adera na prezesa Oddziału. Przez aklamację wśród oklasków wybrano Ob. Dra Ernesta Adera prezesem Oddziału. Członkami Zarządu Oddziału wybrano: Ob. Dra Ludwika Freundlicha, Jakóba Bachnera, Dra Maurycego Epsteina, Dra Józefa Ausderweila, Dra Edmunda Sternbacha, Jerzego Trammera, Ignacego Scheina, Salomona Weinreba, Henryka Hochwalda, Jakóba Landaua, Henryka Sternberga, Dra Aleksandra Adlera, Menisa Süssera, Dra Adolfa Kleinbergera, Samuela Groblera, zastępcami członków Zarządu Oddziału: Dra Michała Grünspana, Łazarza Weinsteina, Dra Henryka Gehorsama, Ignacego Helsingera i Leopolda Fiedlera. Na członków Komisji Rewizyjnej wybrano: Nuchema Goldsteina, Zygmunta Stambułkę i Jakóba Fasta, na zastępców: Adolfa Biedera, Samuela Schnützera. Do Sądu Koleżeńskiego wybrano: Inż. Samuela Mela, Ignacego Grossfelda, Dra Henryka Schönwettera, Ignacego Hönicha, Maurycego Hochwalda i Henryka Pacanowera. Na delegatów na Zjazd Delegatów Okręgu Krakowsko-Śląskiego wybrano obywateli: Leona Holzera, Dra Henryka Schönwettera, Dra Ernesta Adera, Karola Singera, Inż. Fryderyka Freundlicha, Dra Józefa Aubera, Dra Adolfa Kleinbergera, Samuela Groblera, Juljusza Strelingera, Salomona Weinreba, Ignacego Grossfelda, Henryka Sternberga, Dra Maurycego Epsteina, Dra Edmunda Sternbacha, Jakóba Bachnera i Dra Ludwika Freundlicha.

9. Ukonstytuowanie Zarządu Oddziału krakowskiego.

Wybrany na Walnem Zgromadzeniu Zarząd ukonstytuował się następująco: Prezes: Ob. Dr Ernest Ader. Wydział I. sprawy administracyjne i zastępstwo Prezesa: Wiceprezes Ob. Dr Ludwik Freundlich. Wydział II. sprawy kult.-oświatowe, bratniej pomocy i sportowe: Wiceprezes Ob. Dr Maurycy Epstein. Wydział III. sprawy społeczne, Koło Przyjaciół, Kadra Młodych: Wiceprezes: Ob. Jakób Bachner. Sekretarz: Ob. Dr Józef Ausderweil, zastępca Ob. Menis Süsser, Skarbnik: Dr Edmund Sternbach, zastępca Ignacy Helsinger. Gospodarz lokalu: Ob. Salomon Weinreb. Przewodniczący Sekcji Brat.-Pom.: czasowo Ob. Dr M. Epstein. Zastępca Przewodniczącego: Ob. Dr Michał Grünspan. Przewodniczący Sekcji Kult.-Ośw. Ob. Jakób Landau. Przewodniczący Sekcji

Sportowej: Henryk Sternberg, zastępca Ob. Dr H. Gehorsam. Przewodniczący Komisji Kwalifikacyjnej i Referatu Ewidencyjnego: Ob. Henryk Hochwald, zastępca Ob. Grobler Samuel. Przewodniczący Komisji Finansowej: Ob. Jerzy Trammer, Przewodniczący Referatu Historycznego: Ob. Dr A. Kleinberger. Referent Społeczny: Ob. Dr Aleksander Adler.

10. Koło miejscowe L.O.P.P. Oddziału krakowskiego.

Komitet wojewódzki L.O.P.P. w porozumieniu z Zarządem Okręgu Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski, utworzył przy Oddziele Związku Koło Miejscowe o następującym Zarządzie: Przewodniczący: Inż. Fryderyk Freundlich, zastępcy przewodniczącego: Dr Schenker Ignacy, Hochwald Henryk, sekretarz Dr Ausderweil Józef, skarbnik Strelinger Juljusz, członkowie i zastępcy: Inż. Buchner Akiwa, Süsser Menis, Krieg Edward. Komisja Rewizyjna: Dr Epstein Maurycy, Dr Grünspan Michał, Dr Sternbach Edmund.

11. Koło przyjaciół, Koło Pań, Kadra Młodych oraz referat harcerski.

Prezydjum Koła Przyjaciół Oddziału krakowskiego: Prezes: Dr. Kraus Alfred. Wiceprezesi: Dr. Reiner Ryszard, Dr. Rosenfeld Maksymiljan, Skarbnik: Wohl Artur, Sekretarz: Inż. Kreisler Edward, oraz Dr. Freundlich Henryk (łącznik z ramienia Zarządu Oddziału).

Prezydjum Koła Pań Oddziału krakowskiego: Prezes: Schleicherowa Zofja, I. Wiceprezes: Landauowa Stella, II. Wiceprezes: Reichowa Gizela, Skarbnik: Hołzerowa Gustawa, Sekretarz: Goldesowa Giza, Referentka Kult.-Oświatowa: Freundlichowa Franciszka, Referentka odczytowa: Pasterowa Amalja, Referentka sportowa: Schenkerowa Anna, Referentka kolonij wakacyjnych: Lamensdorfowa, Referentka imprezowa: Fastowa Erna, Członkinie Zarządu: Heublumowa Mina, Bornsteinowa.

Prezydjum Kadry Młodych: Prezes: Rosenfeld Marceli, Wiceprezesi: Eintracht Izak i Friediger Zygmunt, Sekretarz: Mgr. Friedenberg Edward, oraz jako piąty członek: Gaertner Norbert.

Referat harcerski w obrębie referatu społecznego Oddziału prowadzą Ob. Dr Adler Aleksander i Ob. Mjr. Weinstein Łazarz w ścisłem porozumieniu z referentem Okręgu Ob. Singerem Karolem.

12. Zarząd Oddziału w Nowym Sączu

Prezes: Ob. Dr Körbel Stanisław, Członkowie Zarządu: Ob. Dr Mohr Marjan, Ob. Dr Mendler Jakób, Ob. Dr Hochhauser Dawid, Ob. Kolik Mojżesz. Zastępcy: Ob. Ueberreich Maks, Ob. Reich Leon, Ob. Goldberger Leon. Komisja Rewizyjna: Ob. Dr Kleinman Edmund, Ob. Dr Herbst Maks, Ob. Sprei Leib, Ob. Elsner Adolf, Ob. Deutelbaum Szymon. Sąd koleżeński: Ob. Dr Körbel Mieczysław, Ob. Dr Kanner Ozjasz, Ob. Dr Herbst Henryk. Adres: Związek Ż. U. W. o N. P. w Nowym Sączu, Rynek L. 10.

13. Zarząd Oddziału w Katowicach

Prezes: Ob. Dr Zang Antoni, Wiceprezes: Ob. Kanarek Mieczysław, Sekretarz: Ob. Edelstein Józef, Skarbnik: Ob. Wohlfajler Adolf. Członkowie Zarządu: Ob. Dr Breiber Ignacy, Ob. Inż. Unger Walter, Ob. Adler Maksymiljan. Adres: Związek Ż. U. W. o N. P. w Katowicach, ul. Jagiellońska L. 5, Śląski Lloyd.

14. Zarząd Oddziału w Tarnowie

Prezes: Ob. Dr Juljusz Merz, Wiceprezes: Ob. Dr Bogumił Speiser, Sekretarz: Ob. Juljusz Margulies, Skarbnik: Ob. Salomon Gelb, Członkowie Zarządu: Ob. Dr Aleksander Oberlaender, Ob. Dr Edward Szalit. Adres: Związek Ż. U.. W. o Niepodległość Polski, Tarnów, Krasińskiego L. 9 m. 6.

15. Zarząd Oddziału w Bielsku-Białej

Prezes: Ob. Dr Kühnberg Edmund. Członkowie Zarządu: Ob. Faliszkiewicz Henryk, Ob. Dr Frister Wilhelm, Ob. Grüngass Mieczysław, Ob. Inż. Immerglück Daniel, Ob. Dr Weinstein Kazimierz. Zastępcy: Ob. Alfus Szymon, Ob. Lamensdorf Stefan, Ob. Richtman Dawid. Komisja Rewizyjna: Ob. Goldberger Władysław, Ob. Dr Klar Adolf, Ob. Lichtblau Maksymiljan. Sąd honorowy: Ob. Dr Herzhaft M., Ob. Berger Jakób, Ob. Dr Reich. Zastępcy: Ob. Inż. Alfus Maksymiljan, Ob. Dr Gottenberg Ernest. Adres: Dr Edmund Kühnberg, Bielsko, ul. 3-go Maja L. 1.

16. Zarząd Oddziału w Nowym Targu

Prezes: Ob. Dr Izrael Hammerschlag, Wiceprezes: Ob. Inż. Maurycy Papier, Sekretarz: Ob. Mgr. Adolf Guttfreund, Skarbnik: Ob. Dr Stefan Herz. Członkowie Zarządu: Ob. Osiasz Mindelgrün i Ob. Maks Pastor. Adres: Mgr. Adolf Gutfreund, adwokat, Nowy Targ.

17. Zarząd Oddziału w Gorlicach

Prezes: Ob. Dr Natan Eisen, Wiceprezes: Ob. Albert Feuerstein, Sekretarz: Ob. Prof. Maurycy Blech, Skarbnik: Ob. Markus Roth. Członkowie Zarządu: Ob. Izydor Morgenstern i Ob. Zachariasz Dereszewicz. Adres: Ob. Prof. Maurycy Blech, w Gorlicach, ul. Węgierska L. 2.

18. Przyjmowanie członków

Przyjmowanie członków odbywa się na posiedzeniu Zarządu Oddziału na wniosek komisji kwalifikacyjnej, działającej według szczegółowego regulaminu.

Warunkiem przyjęcia na członka zwyczajnego Związku jest: a) służba w drużynach strzeleckich i związkach strzeleckich, w drużynach Bartoszowych, drużynach polowych Sokoła, bojówkach P.P.S. najmniej przez okres 3-ch miesięczny przed wojną, b) służba w Legjonach, P.O.W., Dywizjach syberyjskich, w Obronie Lwowa, c) udział w Powstaniu Górnośląskiem i Wielkopolskiem, d) służba w Wojsku Polskiem w latach między 1918-1921. Co do czasu minimalnego służby stosuje sę w zasadzie analogiczne przepisy rozporządzenia o nadaniu medalu za wojnę 1918-1921, e) odnaczenie Krzyżem lub Medalem Nepodległości.

Osoby, ubiegające się o przyjęcie na członka Związku, składają w Sekretarjacie Oddziału: 1) kartę ewidencyjną, podpisaną własnoręcznie i wypełnioną całkiem szczegółowo we wszystkich rubrykach. Karta ewidencyjna winna zawierać podpisy (czytelne) 2-ch członków Związku, znających i polecających kandydata. 2) podpisują własnoręcznie deklarację ideową Związku, 3) przedkładają 2 fotografje form. 4x6 cm., 4) przedkładają dokumenty, stwierdzające dane co do służby niepodległościowej (dokumenty winne być złożone w oryginale lub odpisie uwierzytelnionym przez Władze Państwowe).

19. Ewidencja członków

Ewidencję członków Oddziału prowadzi Zarząd Oddziału, ewidencję członków wszystkich oddziałów Okręgu prowadzi Zarząd Okręgu, zaś ewidencja członków wszystkich okręgów znajduje się w Zarządzie Głównym. Zarząd Okręgu prowadzi i przechowuje: karty ewidencyjne (w oryginale) członków podległych mu oddziałów, księgę ewidencyjną Okręgu, księgę wydanych legitymacyj dla członków zwyczajnych, księgę wydanych legitymacyj dla członków nadzwyczajnych, księgę statystyczną Okręgu i sprawuje nadzór nad ewidencją prowadzoną w oddziałach okręgu (w myśl szczegółowej instrukcji ewidenc.), Zarząd Okręgu wydaje legitymacje dla członków wszystkich podległych mu oddziałów. Zarząd Oddziału prowadzi księgę ewidencyjną Oddziału, wtórniki kart ewidencyjnych (niebieskie), księgę statystyczną i arkusze prezencyjne (w myśl szczegółowej instrukcji dla referentów ewidencyjnych oddziałów). Zarządy oddziałów zatrzymując w swej ewidencji wtórnik niebieski, przesyłają oryginał karty ewidencyjnej wraz z wtórnikiem (pomarańczowym) Zarządowi Okręgu. Wtórniki (pomarańczowe) są przeznaczone dla ewidencji w Zarządzie Głównym.

20. Praca społeczna

Związek Żydowskich Uczestników Walk Niepodległościowych rozwinął i rozwija energiczną akcję społeczną wśród szerokich warstw społeczeństwa żydowskiego, mającą na celu uświadamianie społeczne mas żydowskich. Akcja powyższa ma na celu popularyzację programu pracy państwowej, oraz odwrócenie obywateli żydowskich od skrajnych programów partyjnych, społecznie szkodliwych tak dla społeczeństwa żydowskiego, jak i dla całego Państwa. Kombatanci żydowscy, jako Ci, którzy brali udział w walkach o niepodległość Polski i nieśli ofiarnie swe życie i krew Ojczyźnie w ofierze, są tym właśnie czynnikiem, który powołany jest do zniesienia przepaści, istniejącej między społeczeństwem żydowskiem a społeczeństwem polskiem i czynnikiem jedynie upełnomocnionym do przedstawienia i popierania wszelkich słusznych postulatów żydowskich. Dla przeprowadzenia powyższych celów powinny Oddziały Z. Ż. U. W. N. nawiązać bezpośredni kontakt z wszystkiemi istniejącemi organizacjami żydowskiemi, aby przez szerzenie swojej ideologji w tychże organizacjach, pozyskać ulicę żydowską dla swego programu. Szczegółowo opracowany sposób pracy otrzymają Oddziały osobno.

21. Praca kulturalno-oświatowa

Praca Związku w dziedzinie kulturalno-oświatowej, wykazała już w krótkim czasie poważne rezultaty, skupiła bowiem członków Związku w świetlicach, gdzie stworzono, Czytelnie i Bibljoteki. Pozatem zainicjowano co tydzień poważne odczyty, z każdej dziedziny społecznej i zawodowej, dając temsamem możność zapoznania członków z problemami życia codziennego i przyczyniając się do podniesienia poziomu duchowego i wychowania obywatelskiego w idei państwowości. Współżycie towarzyskie podtrzymywało ducha solidarności, dając drogą imprez zbiorowych, pełne zadowolenie i wyżycie członkom, na terenie Związku. Zorganizowane Koło Pań przy Związku, zogniskowuje prace, poświęcone krzewieniu idei harcerstwa żydowskiego, opieki nad dzieckiem, umożliwiając korzystanie z porad lekarskich oraz znajdujących się obecnie w stadjum organizacji, Kolonji Wakacyjnych. Wszystkie te, wymienione możliwości przyczynią się poważnie do rozwoju Związku. Całkowita praca kulturalno-oświatowa, oparta na porozumieniu ze wszystkiemi bratniemi organizacjami, stojącemi na gruncie państwowości polskiej, jak również wybitny udział w pracy L.O.P.P. i propagandzie F.O.M. naszych członków, wykaże pełne zrozumienie obowiązków obywatelskich i przyczyni się do współżycia polsko-żydowskiego i temsamem do państwowo-twórczej pracy dla dobra całego społeczeństwa.

22. Utworzenie biura historycznego

Zarząd Okręgu Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski utworzył Biuro historyczne. Oddziały Związku założą u siebie Biura historyczne, powierzając ten dział pracy jednemu z członków Zarządu Oddziału. Zakres działania wspomnianego Biura historycznego jest jeszcze przedmiotem rozważań Zarządu Okręgu w porozumieniu z Zarządem Głównym. Najważniejszem jednak zadaniem tego referatu jest możliwie szczegółowe opracowanie historji udziału **Żydów w pracach i walkach o Niepodległość Polski tak przed 1914 rokiem, jak i od 1914 roku.** W tym celu będą oddziały zbierały wszelkie możliwe wiadomości i materjały źródłowe (fotografje, dokumenta, legtymacje itp.), któreby do powyższego celu służyć mogły, o ileby wydobycie oryginalnego dokumentu natrafiało na trudności, należy sporządzić dokładny opis danego dokumentu oraz jego fotografję. Oddziały ogłoszą w prasie miejscowej lub w inny sposób, aby wszyscy, którzy mają jakiekolwiek wiadomości lub dokumenta, względnie fotografje co do udziału Żydów lub pojedynczego Żyda w pracach lub walkach o Niepodległość Polski, zgłosili się do lokalu Związku i udzielili odnośnych informacyj, oraz złożyli dowody, dokumenta, fotografje itp. Wiadomości w powyższych kwestjach należy spisywać protokolarnie, a protokoły mają być podpisane przez osoby, udzielające wiadomości, lub składające dokumenta oraz przez referenta spisującego protokół; protokół taki ma dla nas stanowić źródło historyczne. W powyższy sposób postarają się Oddziały spisać, o ile możności biografję i przebieg prac niepodległościowych, oraz ewent. fragmenta walk lub prac niepodległościowych tak poległych jak i żyjących osób na terenie działania Oddziału. Zebrany i uporządkowany materjał prześlą Oddziały Zarządowi Okręgu w oryginale, zatrzymując w swoich aktach odpisy i kopje. Do dni 14-u zameldują Oddziały Zarządowi Okręgu o utworzeniu powyższego referatu i o osobie referenta. Z końcem każdego miesiąca będą Oddziały przedkładały Zarządowi Okręgu ogólne sprawozdania ze swej działalności w powyższym zakresie.

23. Piecza nad grobami wojennymi i wojskowymi

I. Wszystke Oddziały utworzą referat pieczy nad grobami wojennemi i wojskowemi Żydów w myśl specjalnej instrukcji.

II. Zakres działania referatu pieczy nad grobami wojennemi i wojskowemi obejmie: 1) ujęcie w ewidencję już istniejących żyd. grobów wojennych i wojskowych. 2) uporządkowanie tychże grobów, 3) zorganizowanie Komitetu Obywatelskiego dla Opieki nad temi grobami, 4) nawiązanie kontaktu z miejscowemi władzami i pokrewnemi organizacjami w sprawach pieczy nad grobami, 5) ujęcie całej akcji pieczy nad żyd. grobami wojennemi i wojskowemi na terenie Oddziału w ramach Związku w porozumieniu z właściwemi władzami i pokrewnemi organizacjami.

III. Należy odróżniać groby wojenne od grobów wojskowych, tj. grobów osób wojskowych, zmarłych w czasie pokoju.

IV. O ile chodzi o stan prawny, to kwestja ta jest uregulowana ustawą z dnia 28/3 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych, poz. 311. Dz. Ust. Nr. 39, ustawą z dnia 17/3 1932 r. o chowaniu zmarłych, poz. 359 Dz. Ust. Nr. 35, Rozp. Min. Op. Społ. z dnia 30/11 1933 r. poz. 119. Dz. Ust. Nr. 15 z 1934 r. i kilku rozkazami M. S. Wojsk.

V. Oddziały przystąpią natychmiast do pracy w powyższym zakresie wedle następujących zasad:

1) Przedewszystkiem należy ująć w dokładną ewidencję pochowanych na żydowskim cmentarzu względnie na żydowskich cmentarzach, położonych na terenie działania Oddziałów żołnierzy Żydów, poległych względnie zmarłych w czasie wojny światowej oraz w walkach o Niepodległość Polski, jakoteż żołnierzy Żydów zmarłych już po wojnie. W tym celu zwrócą się Oddziały do gmin wyznaniowych żydowskich i do Zarządów cmentarzy żydowskich i w porozumieniu z temi czynnikami ustalą spis żołnierzy Żydów poległych, względnie zmarłych w czasie od 1914 r. do 1921 r., oraz zmarłych po 1921 r. z możliwie dokładnemi datami, obejmującemi imię i nazwisko, datę śmierci, możliwie miejsce śmierci, wiek, miejsce przynależności, stopień wojskowy i przydział wojskowy.

2) Należy stwierdzić istniejący stan grobów wojennych na cmentarzach żydowskich na terenie Oddziałów położonych, przyczem należy zwrócić uwagę na to, czy na wspólnych cmentarzach wojennych, albo na cmentarzach innych wyznań, nie są przypadkowo też pochowani żołnierze Żydzi.

3) Będzie należało dążyć do tego, by groby zaopatrzyć nagrobkami.

4) Zanim staną nagrobki, należy groby uporządkować przez sporządzenie odpowiednich nasypów ziemnych i umieszczenie odpowiednich tymczasowych tabliczek blaszanych, pokostowanych, z napisami, określającemi imię i nazwisko pochowanego, datę śmierci i ewent. bliższe szczegóły, przyczem będzie należało w jakiś sposób uwidocznić, że jest to grób wojenny.

5) Niezależnie od powyższej akcji dążyć należy do tego, by dla pochowywania w przyszłości żołnierzy Żydów, umierających w czynnej służbie wojskowej, przewidziano na cmentarzu żydowskim osobną kwaterę, przeznaczoną na odpowiednią ilość grobów. Tę kwaterę oddzieliłoby się odpowiednio w sposób widoczny od reszty cmentarza tak, by widocznem było, iż obejmuje ona pochowywanych żołnierzy Żydów.

6) Pielęgnację już uporządkowanych grobów wojennych i wojskowych oraz ewent. przyozdabianie tychże zielenią, należałoby powierzyć Komitetowi Pań w tym celu zorganizować się mającemu.

7) Oddziały zameldują do 14 dni Zarządowi Okręgu o utworzeniu powyższego referatu i o osobie referenta; następnie będą Oddziały z końcem każdego miesiąca przedkładały Zarządowi Okręgu sprawozdania ze swej działalności w powyższym zakresie w ciągu ubiegłego miesiąca.

24. Propaganda prasowa.

Przy Zarządzie Okręgu krakowsko-śląskiego utworzony został referat propagandowo - prasowy, którego celem jest informowanie za pośrednictwem prasy szerokich warstw społeczeństwa o przejawach Związku, pracy jego wewnętrznej, organizacji, ważniejszych wydarzeniach, jak obchodach, uroczystościach, akademjach itp.

Poleca się Oddziałom Okręgu krakowsko-śląskiego, ażeby w miarę zachodzących ważniejszych wydarzeń w łonie Związku, a zasługujących na podanie ich do wiadomości publicznej, przesyłały krótkie i zwięzłe komunikaty, nadające się do druku i ogłoszenia publicznego.

Komunikaty te muszą być nadsyłane naczasie, ażeby nie straciły na swej aktualności. Celem nie obciążania biura i administracji, należy podać tylko ważne wiadomości. W nagłówku należy umieścić napis (nadruk maszynowy): Komunikat!

25. Kadra Młodych

W ostatnich miesiącach zawiązała się przy Związku Żyd. Ucz. Walk o Niep. Polski organizacja młodzieży pod nazwą „Kadra Młodych". Organizacji tej przyświecać będą podobne cele, jakie podjął Zw. Żyd. Ucz. Walk o Niep. Polski, a w szczególności rozwinie w szerokich kołach młodzieży żydowskiej akcję zmierzającą do zorganizowania jej pod hasłem współpracy z Państwem. „Kadra Młodych" pracować będzie na wszystkich polach i nie uchyli się od żadnych zadań, które organizacji, czy to przez Zw. Żyd. Ucz. Walk o Niep. Polski, czy też przez samo życie społeczne poruczone będą. Aby jednak móc należycie pracować, musi skupić w swych szeregach jaknajwiększą liczbę członków, gotowych do współpracy z nią i dlatego uprasza się Członków Żyd. Ucz. Walk o Niep. Polski o werbowanie dla „Kadry Młodych" nowych członków.

26. Sprawy sportowe

W łonie Zarządu Okręgu utworzono referat sportowy, który ma na celu utrzymanie wśród członków ducha sportowego, sprawności sportowej, ze szczególnem uwzględnieniem sportu strzeleckie-

go i szermierczego. Związek stara się o uprzystępnienie członkom uprawiania sportów ze szczególnem uwzględnieniem sportu strzeleckiego i szermierki oraz urządzania zawodów sportowych i brania udziału w imprezach, urządzanych przez Towarzystwa oraz Stowarzyszenia i związki pokrewne. Związek poczynił starania, celem umożliwienia swoim członkom używania wszelkich urządzeń sportowych w Towarzystwach, stowarzyszeniach i związkach oraz na strzelnicach związkowych, jak również starał się nawiązać współpracę ze Stowarzyszeniami pokrewnemi. W najkrótszym czasie Zarząd Okręgu poczyni starania, aby wszystkie Oddziały miejscowe, które posiadają sekcję sportowo-strzelecką, urządziły zawody strzeleckie o odznakę strzelecką. Oddział Krakowski przeprowadził już tego rodzaju zawody z nadzwyczajnym rezultatem, gdyż na 80-ciu zawodników zdobyto 8 złotych odznak, 9 odznak srebrnych i 44 bronzowe. Kierownicy Sekcyj sportowo-strzeleckich wszystkich Oddziałów sporządzą w najkrótszym czasie ewidencję członków Sekcji sportowo-strzeleckiej każdego Oddziału, zorganizują zawody sportowo-strzeleckie, nawiążą kontakt ze Stowarzyszeniami pokrewnemi. Oddziały składać będą Zarządowi Okręgu perjodyczne miesięczne sprawozdania z urządzanych zawodów, zdobytych przez Członków Oddziału nagród i odznak sportowych oraz będą współdziałać przy organizowaniu międzyoddziałowych zawodów sportowo-strzeleckich.

27. Komisje finansowe

Przy Zarządzie Okręgu Krakowsko-Śląskiego oraz przy Zarządach poszczegónych Oddziałów tworzy się niezależnie od osoby skarbnika Komisje Finansowe, pracujące wedle szczegółowego regulaminu. Celem tychże Komisyj jest przysparzanie środków finansowych Związkowi przez zbieranie datków od instytucyj, przedsiębiorstw i osób prywatnych, oraz starania o subwencje. Komisje Finansowe winne rozwinąć należytą inicjatywę, by przez stworzenie silnej podstawy materjalnej, umożliwić Związkowi spełnienie szczytnych zadań.

28. Akcja L.O.P.P.

Zorganizowana przez Zarząd Okręgu akcja L.O.P.P.u zmierza do uświadomienia szerokich mas społeczeństwa żydowskiego na terenie Województw krakowskiego i śląskiego o zagrażającem niebezpieczeństwie i koniecznej obronie przeciwlotniczo-gazowej, oraz spowodowania masowego wstępowania Żydów w szeregi członków L.O.P.P. i ich silnego współudziału w pracy organizacyjnej, która znowu daje dużą rękojmię dobrej i skoncentrowanej obrony przeciwlotniczo-gazowej. Podkreślić należy, że Wojewódzki Komitet Organizacyjny dla propagowania wśród szerokich mas społeczeństwa żydowskiego zadań i celów L.O.P.P., nie ma na celu stworzenia żydowskich Oddziałów L.O.P.P., lecz pracuje w ramach ogólnego programu L.O.P.P. i po spełnieniu i ugruntowaniu swego zadania, samorzutnie się rozwiąże. Komitet ten, jak już wspomniano, jest popierany i finansowany przez Wojewódzkie Władze L.O.P.P. i praca jego odbywa się pod protektoratem i w porozumieniu z wojewódzkiemi władzami L.O.P.P. — Komitet nasz dysponuje wyszkolonymi instruktorami i prelegentami, oraz obszernym materjałem propagandowo-pouczającym w języku polskim i żydowskim. Celem spełnienia swych zadań, a w szczególności celów, organizuje Komitet Organizacyjny w ośrodkach zamieszkałychprzez ludność żydowską, za pośrednictwem Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski zawsze przy porozumieniu i poparciu władz wojewódzkich L.O.P.P., Koła L.O.P.P.u i tak:

1) Przy Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski, Koło L.O.P.P.u, do którego wstępuje ogół członków Związku.

2) Koła L.O.P.P. przy poszczególnych organizacjach żydowskich.

3) Skoro w danej miejscowości jest ilość członków za mała do utworzenia Koła, doagitować do wstąpienia do Komitetów Miejskich L.O.P.P.

4) Zakładanie Kół L.O.P.P. o jaknajwiększej ilości członków, celem usprawnienia organizacji.

5) Kooptowanie członków L.O.P.P. dożywotnio.

6) Sprzedaż tabliczek emaljowanych firmom przemysłowym oraz handlowym, określających członkowstwo L.O.P.P. Zorganizowano Komitet miejski L.O.P.P. w Krakowie.

W stadjum organizacji znajdują się komitety miejskie organizacyjne w Nowym Sączu, N. Targu, Białej-Bielsku, Gorlicach i Tarnowie. W innych miejscowościach Komitety Organizacyjno-Miejskie będą organizowane przy współudziale większych organizacyj żydowskich. Miejskie Komitety Organizacyjne wykonują swe zadania przez zorganizowanie zebrań informacyjnych, konstytuujących, przyczem na większe zebrania przesyłamy na żądanie naszych prelegentów.

29. Wojewódzki Komitet LOPP. w Krakowie

Wojewódzki Komitet Organizacyjny dla propagowania wśród szerokich warstw społeczeństwa żydowskiego zadań i celów L.O.P.P., ukonstytuował się następująco:
P r e z y d j u m: Dr Ignacy Landau, Wiceprezydent miasta Krakowa jako prezes, Dr. Rafał Landau. Prezes Gminy Wyznaniowej Żydowskiej — Tadeusz Epstein, Prezes Izby Handl. Przemysł., Dr Ozjasz Thon poseł na Sejm, rabin — Dr Ernest Ader, adwokat, mjr. rezerwy — jako wiceprezesi: Sekretarz: Dr Adolf Kleinberger, adwokat. C z ł o n k o w i e: Dr Leon Ader, adwokat, prezes Związku Żyd. Stow. Humanitarnych Bnei Brith Rzplitej Polskiej — Hirsch Ajzenstadt radny miejski, Dr Józef Auber, sędzia okręgowy, wiceprezes Zarządu Okręgu Krakowsko-Śląskiego Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległoćś Polski — Jakób Bachner, prezes Związku Żyd. Inwalidów — Mojżesz S. Bleicher, przewodniczący Rabinatu, Inż. Akiwa Buchner, chemik — Teodor Dembizer prezes Stow. Drobn. Kupców, radca Izby Przemysł.-Handl. — Inż. Gustaw Ehrlich, radca miejski — Dr Szymon Feldblum, adwokat, prezes Stow. Solidarność Bnei Brith — Dr Leon Fischlowitz, adwokat, prezes Rady Gminy Żydowskiej — Fryderyk Freund radny miejski — Inż. Fryderyk Freundlich, chemik — Henryk Hochwald, urzędnik bankowy — Dr Alfred Kraus, wiceprezes Oddziału Prokuratorji Generalnej, prezes Kollegjum Wykładów Naukowych — Samuel Propst, redaktor, Dr Ryszard Reiner, nadradca Magistratu — Aleksander Ritterman, radca Izby Handlowej — Wolf Rosenblum, radny miejski — Dr Maksymiljan Rosenfeld, radca Izby Skarbowej — Samuel Schechter, Prezes Krak. Stow. Kupców — Dr Ignacy Schenker, lekarz — Hirsch Scherer, Dyr. Gimn. — Dr Ludwik Schermant, prezes rady naczelnej Zjedn. Żyd. Inwalidów — Dr Ignacy Schwarzbardt, adwokat i radny miejski — Leopold Spira, Prezes Zarządu Okręgu Związku Żyd. Uczest. Walk o Niepodległość Polski — Joachim Steinberg, prezes Stow. Żyd. Rękodzielników — Dr Józef Stein-berg, adwokat — Feiwel Stempel, radny miejski — Marjan Schyf, radny miejski — Dr Inż. Józef Taub — Inż. Henryk Taubman, radny miejski — Artur Wohl, radny miejski — Dr Juda Zimmerman, adwokat i radny miejski.
Komitet ten wyłonił Komitet Wykonawczy w składzie: Przewodniczący: Inż. Fryderyk Freundlich, zastępcy przewodniczącego: Dr Rosenfeld Maksymiljan, Dr Schenker Ignacy — sekretarz: Dr Kleinberger Adolf i jego zastępca Strelinger Juljusz, który pełni również funkcję skarbnika. Członkowie: Dr Inż. Taub Józef, Hochwald Henryk, Inż. Taubman Henryk, Inż. Buchner Akiwa, Krieg Edward, Wasserlauf.
Komitet Wykonawczy Wojewódzkiego Komitetu Organizacyjnego wyłonił Miejski Komitet Organizacyjny pod kierownictwem Dra Schenkera Ignacego oraz przy współudziale Dra Kriega Edwarda i Wasserlaufa.

30. Łącznik z Federacją i t. d.

Na walnym Zjeździe Delegatów z dnia 10/V. 1934 zatwierdzono wybór członka Okręgu, jako łącznika do Federacji Polskich Związków Obr. Ojczyzny, do F. O. M., do Czerwonego Krzyża i do Bratnich Organizacyj. Oddziały, które nie posiadały dotychczas referenta łącznikowego, muszą przeprowadzić wybór ten w jaknajkrótszym czasie. Wybierać należy przedewszystkiem Obywateli odznaczonych Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem Niepodległości lub Krzyżem Walecznych. Każdy członek łącznikowy podlega bezpośrednio referentowi łącznikowemu Okręgu. O wszelkich zebraniach lub uroczystościach, w których Związek bierze udział, należy zawiadomić pisemnie Okręg i to w krótkiej formie sprawozdania. Do zarządzeń i dyrektyw referenta łącznikowego Okręgu należy się ściśle stosować. Referent łącznikowy ma za zadanie: a) utrzymanie stałego kontaktu i współpracy z wszystkiemi organizacjami, wchodzącemi w skład Federacji Polskich Związków Obr. Ojczyzny, b) reprezentować przy boku Prezesa Związek na zewnątrz, t. zn. brać udział we wszystkich imprezach lub zebraniach bratnich organizacyj, c) brać czynny udział w uroczystościach, przewidzianych instrukcją, d) przy występywaniu Oddziału w defiladach, należy się starać, ażeby ilość członków była jaknajliczniejsza. Na czoło oddziału wysunąć w pierwszym rzędzie członków odznaczonych Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych i t. d., którzy powinni na lewej klapie uwidocznić odznaczenia te miniaturką. Dopilnować, ażeby wygląd zewnętrzny Oddziału był pod każdym względem najkorzystniejszy.

31. Różne wiadomości

Nabożeństwo żałobne w Krakowie. Przed I. Walnem Zwyczajnem Zgromadzeniem Oddziału Krakowskiego Ż. Z. U. W. N. P. odbyło się w Templu krakowskim uroczyste nabożeństwo żałobne ku czci niedawno zmarłego w Paryżu błp. Leopolda Gottlieba, żołnierza I. Brygady Legjonów i wybit-

nego artysty-malarza oraz ku uczczeniu pamięci Żydów, poległych w walkach o Niepodległość Polski. W nabożeństwie wzięli udział przedstawicielewładz państwowych, wojskowych, sądowych, samorządowych, bratnich organizacyj, wyższych uczelni: p. Wojewoda Krakowski Dr M. Kwaśniewski, Prezydent miasta Dr M. Kaplicki, Dow. VI Dyw. Piech. Gen. B. Mond, w zastępstwie gen. J. Łuczyńskiego, Szef Sztabu O. K. V. płk. dypl. Tomaszewski, Szef Bezp. Wojsk. płk. Podgórski, w zastępstwie Prezesa Sądu Apelacyjnego Dra Parylewicza sędzia apel. Dr U. Gorzemski, im. Gen. Prok Państwa Dr A. Kraus; Związek Legjonistów reprezentowali Dyr. L. Strojek, Dr A. Chan, Dr K. Jelonek, Mir. St. Felsztyński, wiceprezydent m. Dr St. Klimecki jako prezes Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny, Dr L. Fischlowitz, przewodniczący Rady Gminy wyznaniowej, J. Bachner, prezes Związku Żydowskich Inwalidów, Prof. Xawery Dunikowski, Prof. J. Wojnarski i Prof. W. Jarocki im. Akademji Sztuk Pięknych i w. i. Poczty sztandarowe Związku Legionistów, Związku Rezerwistów i Związku Inwalidów Rzeczypospolitej ustawiły się obok ołtarza. Po odprawieniu modłów żałobnych wygłosił podniosłe kazanie Rabin Dr Schmelkes, wspominając o zmarłym jako wybitnym malarzu, znakomitym żołnierzu i obywatelu.

Posiedzenie Wojew. Zarządu Federacji P.Z.O.O. W odbytem dnia 29 marca 1934 r. posiedzeniu Wojew. Zarządu Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny w Krakowie wzięli udział z ramienia naszego Związku Wiceprezes Zarządu Okręgu Dr Ludwik Schermant i p.o. Prezesa Oddziału Krak. Dr Józef Auber. Posiedzenie zagaił Prezes Dr Klimecki, witając obecnych i jako nowych członków Wojewódzkiego Zarządu Federacji przedstawicieli naszego Związku. W ciepłych i serdecznych słowach podniósł potrzebę istnienia naszej organizacji, scharakteryzował naszą działalność; wyrażając się bardzo pochlebnie o dotychczasowych naszych wystąpieniach, zaznaczył, że był także u nas w lokalu i wyraził naszej organizacji głębokie uznanie. W toku obrad odczytano pismo naszego Związku wraz z rezolucją uchwaloną na Walnych Zgromadzeniach Oddziałów naszego Związku z okazji uchwalenia nowej Konstytucji. Pod koniec posiedzenia zabrał głos Dr Ludwik Schermant i imieniem naszego Związku podziękował Prez. Dr Klimeckiemu za ciepłe słowa, jakie poświęcił naszemu Związkowi, składając zapewnienie, że Związek nasz, którego członkowie brali czynny udział w walkach o Niepodległość Polski, jest zawsze gotów na każde wezwanie stanąć do wszelkiej pracy dla dobra Państwa.

Pobyt Prezesa Federacji Gen. Dra Góreckiego w Krakowie. W dniu 17 maja b. r. przybył do Krakowa Prezes Zarządu Głównego Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny Gen. Dr R. Górecki. W uroczystem przyjęciu na dworcu krakowskim wzięli udział także reprezentanci Zarządu Okręgu i Zarządu Oddziału krakowskiego naszego Związku. W południe odbył się w Hotelu Francuskim na cześć Gen. Góreckiego obiad, w którym wzięli udział przedstawiciele wszystkich organizacyj krakowskich wchodzących w skład Federacji.

Odznaki strzeleckie. Złotą odznakę strzelecką zdobyli: Dr Roman Rothhirsch, Grobler Samuel, Sternberg Henryk, Weinreb Sal. i t. d. — Srebrną odznakę strzelecką zdobyli: Dr Epstein Maurycy, Dr Broder Jan, Hönich Ignacy, Herczka Leopold, Dr Gehorsam Henryk, Gleisner Stefan, Dr Spingarn Zygmunt. — Bronzową odznakę strzelecką zdobyli: Goldberg Izak, Blau Maurycy, Mühlstein Zygmunt, Rosner Samuel, Stambułka Zygmunt, Schnür Samuel, Dr Silberring Jonasz, Margulies Alfred, Kempler Edward, Inż. Pilecki Henryk, Landau Jakób, Heublum Szymon, Redlich Jakób, Dr Jassem Arnold, Wilder Natan, Inż. Buchner Akiwa, Singer Karol, Friester Zygmunt, Strelinger Juljusz, Immerglück Zygmunt, Traub Salomon, Dr Trammer Jerzy, Diller Jakób, Lipner Józef, Rapaport Petachje, Leiman Max, Spira Henryk, Dr Rittman Maksymiljan, Schnitzer Dawid, Reibscheid Salomon, Goldfluss Joachim, Spanauf Bruno, Dr Heller Tadeusz, Enoch Ludwik, Feig Maksymiljan, Dr Freundlich Ludwik, Weinreb Abraham, Holzer Leon, Grifel Szymon, Fast Jakób, Goldfinger Leon.

Tydzień lotniczy. W dniach od 10-17 maja b.r. odbył się tydzień lotniczy: Nasza organizacja brała przez swoich delegatów żywy udział w pracach komitetu wykonawczego i to tak w komisji propagandowej, jak i w komisji finansowej. Nasze panie objęły w Krakowie część stolików przy zbiórce ulicznej i zebrały około 800 zł., t. j. około ⅓ część ogólnej sumy zebranej wówczas w Krakowie.

Uroczystości warszawskie ku czci poległych za Polskę. Z okazji 125-tej rocznicy śmierci pułk. Berka Joselewicza w bitwie pod Kockiem, staraniem Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski odbyła się w niedzielę, dnia 27 maja 1934 w sali Warszawskiej Rady Miejskiej, uroczysta Akademja ku czci Żydów, poległych za Polskę. Pięknie udekorowana zielenią i sztandarami sala była przepełniona po brzegi publicznością. W pierwszych rzędach zasiedli wybitni reprezentanci Żydostwa warszawskiego oraz przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych z p. prezydentem miasta Kościałkowskim i wice-wojewodą Olpińskim na czele. Akademję zagaił prezes Zarządu Głównego Zw. Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski Mgr. Leon Bregman, który powitał zebranych. Po odegraniu Hymnu Narodowego i Pierwszej Brygady, — Prezes Bregman wygłosił przemówienie (podajemy je poniżej), poczem udzielił głosu profesorowi Bałabanowi dla wygłoszenia wykładu ku czci Żydów, poległych za Polskę. (Obszerne streszczenie tego referatu podajemy poniżej). Po wygłoszeniu referatu, — prof. Bałaban wręczył mgr. Bregmanowi piękną księgę, wydaną staraniem Komitetu Wileńskiego ku czci Berka Joselewicza. W zastępstwie wicemarszałka Sejmu, dra Karola Polakiewicza, który nie mógł przybyć na akademję z powodu nagłej niedyspozycji, serdeczne przemówienie o zbrataniu żołnierzy Żydów z Polakami, wygłosił wiceprezes Legjonu Śląskiego Jan Gościmski. — Streszczamy tu z powodu braku miejsca myśli p. Gościmskiego: — W 125-tą rocznicę śmierci płk. Berka Joselewicza, jednego z najlepszych synów naszej Ojczyzny, myśl nasza musi być pełna dumy, że przykład Jego czynów i życia został tak głęboko wryty w sercach i duszach Polaków i Żydów. Więź koleżeństwa i braterstwa, która złączyła Żydów i Polaków przed półtory wiekiem w walce o Polskę w jednym szeregu, utrwalała się na długiej przestrzeni zmagań z ciemięzcami i zaborcami. Płk. Berek Joselewicz dał świetlany przykład swym współwyznawcom, którzy, nie bacząc na różne szykany, stanęli u boku Kościuszki, a później szli razem z Powstańcami, by bronić Polski, z którą się zrośli, a potem stanęli na apel Wodza i Budowniczego Polski, Mar-szałka Józefa Piłsudskiego. Po wojnie rozeszliśmy się — wszyscy do pokojowej pracy — do budowania zrębów Państwowości Polskiej, granice której wyznaczyliśmy mieczem. Po wielu latach stwierdzamy dziś, że koleżeństwo i braterstwo, — które łączyło nas ongiś w szeregach, wzmacnia się i rozwija z każdym dniem. Z pogardą odwróćcie się — woła p. Gościmski — od tych, którzy chcą różnicę między żołnierzami Polakami i Żydami przeprowadzić!

Z kolei odbyła się część muzykalno-wokalna z udziałem mistrza Karola Adwentowicza i śpiewaczki Szyfmanówny. M. in. p. Adwentowicz zarecytował wzruszający wiersz poety legjonisty Żyda Feldszterna z Felsztyna, który zginął w walce z Ukraińcami. Po zakończeniu uroczystej akademji na dziedzińcu Ratusza, uformował się pochód, złożony z kilku bataljonów umundurowanych i nieumundurowanych członków Związku, którzyze sztandarami i orkiestrą na czele, udali się na grób Nieznanego Żołnierza, gdzie odbyła się uroczystość złożenia wieńca, poczem przy dzwiękach orkiestry wspomniane bataljony odmaszerowały do siedziby Związku. Wspaniała ta manifestacja Żołnierzy Żydów wywarła jak najlepsze wrażenie tak wśród żydowskiej, jak i nieżydowskiej ludności stolicy. Szczególnie imponująco wypadła uroczystość składania wieńca na Grobie Nieznanego Żołnierza. Uroczystość zaaranżowana ku czci Żydów poległych za Polskę, przeistoczyła się w piękny akt manifestowania woli ludności żydowskiej uczestniczenia w wielkiej pracy zapewnienia Polsce Wielkości i Potęgi i należnego na świecie stanowiska.

Przemówienie Ob. Prezesa Mgra Bregmana. Uroczystości warszawskie ku czci Żydów poległych za Polskę, zagaił Prezes Zarządu Głównego naszego Związku następującem przemówieniem:
Dzień dzisiejszy poświęciliśmy pamięci tych Żydów polskich, którzy położyli swe życie w ofierze Polsce, walcząc o Jej Wolność i Niepodległość. 140 lat temu poraz pierwszy Polska powołała wszystkie swe dzieci, bez względu na stan, wyznanie, narodowość, do służby. Odtąd na wszystkich polach bitew o Niepodległość, na szańcach Pragi,na polach Italji, pod Kockiem, Iganiami, Ostrołęką, na ulicach Warszawy i w lasach polskich w r. 1863, nad Nidą, pod Kostiuchnówką, na Polskiej Górze i zrytych pociskami pobojowiskach Francji, pod Wilnem, Kijowem, Radzyminem — wszędzie, gdzie tylko polscy walczyli żołnierze, płynęła wspólnym strumieniem krew także żydowska, której nie szczędzili Ci, których duchy nam żyjącym, przewodzą. Czcimy też ich pamięć, pamięć Berka i Jego wojaków, żołnierzy Ks. Warszawskiego i roku 1831-go, powstańców roku 63-go, bojowników lat rewolucji i tych najbliższych nam duchem, znanych jeszcze osobiście żoł-

nierzy Komendanta — Mansperla, Sternschussa, Steinhausa... a dalej poległych w walce o utrzymanie Wolności, w krwawej ostatniej zawierusze. Czcimy Ich i wspominamy z dumą i radością, a jednocześnie podejmujemy Ich Testament — Rozkaz walki o Polskę i wszystkie siły nasze jednoczymy, by spełnić Ich wolę, zapewnić Polsce Wielkość i Potęgę i należne na świecie stanowisko. Oni umieli umrzeć dla Polski, my chcemy umieć żyć dla Niej, walcząc codziennie i w każdej godzinie o zrealizowanie najszlachetniejszej idei państwowej naszych czasów, wynikającej z prostej zasady, iż „Państwo Polskie jest wspólnem dobrem wszystkich swych obywateli". Postawieni zrządzeniem losu na specjalnym odcinku zagadnień państwowych, któremu na imię sprawa żydowska, chcemy wespół z innemi organizacjami b. wojskowych, wespół z całym obozem legjonowym, część którego stanowimy, budować Wielką Polskę Marszałka Piłsudskiego nie krzykiem i wrzawą, lecz mozolnym, codziennym trudem, krzewieniem wśród społeczeństwa świadomości wielkiej odpowiedzialności każdego pokolenia za losy Ojczyzny, plenieniem naleciałości długiego okresu niewoli i nieuświadomienia obywatelskiego. Niełatwą mamy drogę, szczegolnie dzisiaj, gdy w sercu Europy zapanowało średniowieczne barbarzyństwo, a różni pomniejszyciele Państwa dążą do wyrzeczenia się przez Polskę z własnej woli znacznej części swych obywateli. Z naszych praw obywatelskich, nabytych w krwawym trudzie najlepszych synów polskich, nie ustąpimy nigdy — idziemy naszym twardym szlakiem, biorąc na siebie żołnierską odpowiedzialność honorem i imieniem za pracę pokolenia Żydów polskich, mającego wielkie szczęście w możności współdziałania przy umacnianiu Rzeczypospolitej pod przewdnictwem Wodza całej Polski Marszałka Piłsudskiego.

Referat prof. Dra Bałabana. W czasie uroczystości warszawskich wysłuchali zebrani z wielkiem zainteresowaniem treściwego referatu prof. Dra Majera Bałabana:

Uczony żydowski dał świetny obraz dziejów walk Żydów o Niepodległość Polski. Przytaczamy na tem miejscu obszerne streszczenie tego niezwykle ciekawego wykładu:

Dobrze się stało, że Zarząd i Komenda Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski powiązała z rocznicą śmierci Berka Joselewicza uroczystość ku czci Żołnierzy, poległych za Polskę, dała bowiem wyraz zrozumieniu, że żołnierze ci, są krwią z krwi i kością z kości Berka Joselewicza i jego towarzyszy broni. Mówiąc o Berku należy pamiętać, że działalność jego przypada właśnie na koniec XVIII wieku, gdy prace Sejmu Wielkiego i t. zw. Deputacji, czyli komisji żydowskiej przezeń wyłonionej uświadomiły bodaj — wyższe sfery żydowskie, a projekty reform podane przez Butrymowicza, Chołoniewskiego, Czackiego, Kołłątaja, Piatelego i innych, wysunęły kwestję żydowską na przedni plan. Był to okres racjonalizmu i rewolucji francuskiej, która swoim Żydom (francuskim) nadała równouprawnienie obywatelskie i polityczne. Dla Żydów w Europie Zachodniej jest to okres oświecenia, czyli t. zw. haskali, stworzonej przez żydowskiego filozofa Mojżesza Mendelsohna i jego współpracowników, wśród których było wielu Żydów polskich, że tylko wspomnę Salomona z Dubna, Izaka z Zamościa, filozofa Salomona Majmona, najlepszego znawcy Kanta lub Mendla Lewina, zbliżonego, jak wykazałem, do dworu Adama Czartoryskiego, wojewody ziem podolskich. A choć w tym właśnie czasie dojrzewa u nas i to tylko u nas prąd oświeceniu przeciwny, bo oparty na kabale praktycznej, mam na myśli chasydyzm, mimo-to prąd, wionący do nas od zachodu był dość silny, by poruszyć cienką warstwę inteligencji żydowskiej i uświadomić ją należycie o jej obowiązkach względem kraju, w którym mieszkają i w którym od ośmiu wieków spoczywają kości ich przodków. Z tego uświadomienia wyrosły projekty rozmaitych działaczy żydowskich, dotyczące reformy żydowskiej, z uświadomienia i rozważania tych reform wyrosła miłość ojczyzny, a z tej miłości uformował się w okresie Insurekcji kościuszkowskiej żydowski pułk Berka. Udział Żydów w powstaniu Kościuszkowskiem był tak powszechny, że dzienniki naogół niebardzo filosemickie stwierdzały to niejednokrotnie. Udział ten stwierdził Kościuszko w znanej odezwie do Żydów w następujących słowach: „Dopiero w roku teraźniejszym 1794 w dniach 17 i 18 kwietnia, gdy Warszawa krwawą bitwę z najezdnikami moskalami stoczyła, Żydzi, mieszkający w tem mieście zwarli się mężnie z nieprzyjacielem i dowiedli światu, że tam, gdzie ludzkość zyskać może, życia swego oszczędzać nie umieją". Po wygnaniu Moskali, tworzy się w Warszawie milicja, w której udział biorą Żydzi, zorganizowani, jak wy nika ze współczesnych relacyj, w oddzielne oddziały. Mieszczanin z Brześcia Litewskiego, Stefan Kupcewicz, który odwoził do Warszawy srebra klasztorne, a po oddaniu ich Komisji 23 września opuścił stolicę, schwytany przez Kozaków i indagowany, objaśnił: „że w Warszawie jest 50 tysięcy uzbrojonych mieszczan, a w ich liczbie utworzył się żydowski pułk konny z 500 ludzi, których

dowódcą jest także Żyd". Na utrzymanie tego pułku milicji składały kahały sowite dary. Zwrócił się do nich Kościuszko i kahał warszawski, wówczas jeszcze nie zorganizowany, subskrybował 72.450, wileński 25 tysięcy, krakowski tyleż, a w Grodnie z polecenia komisji prorządowej liczni Żydzi wstąpili do „pieszych i konnych rekrutów". Oddział warszawski bierze udział w obronie miasta, podczas oblężenia przez Moskali i Prusaków, a nadto pracują Żydzi przy sypaniu szańców. „W tej pracy — czytamy we współczesnej relacji — bierze udział 2 tysiące Żydów, którzy codziennie w porządku, z rydlówkami w ręku, z muzyką idą do pracy. Biorą też Żydzi udział w milicji miejskiej, strzegąc rogatek, wałów, armat, a nawet w szabasy pilnie odprawiają patrole. Z tejto milicji powstał po zniesieniu oblężenia pułk żydowski, a myśl zorganizowania tego rzucili dwaj członkowie milicji: Berek Joselewicz i Józef Aronowicz. Myśli tej przyklasnął Kościuszko, który ogłosił w Gazecie Rządowej odezwę do Żydów pełną adoracji dla dzielności Izraela w okresie biblijnym, oraz dał pozwolenie werbowania rzeczonego korpusu, opatrywania go we wszystkie wojenne uzbrojenia i potrzeby, aby najrychlej pod żołd Rzeczypospolitej przyjść i jak najlepiej nieprzyjaciela zwalczyli". Ostatnie słowa Naczelnika wyjaśniają, że do zupełnego zorganizowania pułk żydowski był na utrzymaniu kahałów. Rychło stanął pułk na nogach i w najgorszym czasie, po klęsce maciejowickiej, mimo, iż nie był należycie uniformowany, ani nie miał skompletowanego sztabu oficerskiego, a tylko nominatów z łaski, czy z kaprysu Berka, pełnił służbę w okopach, jakoteż i w mieście. W dalszym ciągu swego refe-ratu prof. Bałaban odmalował dzieje klęski pod Pragą i rzeź Kozaków. W walkach pod WarszawąBerek nie zrezygnował z walki o Niepodległość Polski. W randze kapitana rozpoczął służbę w legjonach Dąbrowskiego we Włoszech, gdzie pod Nevi znów zostaje ranny. Potem widzimy Berka w Legji Naddunajskiej pod Kniaziewiczem, ale tu doznał, jako Żyd, wiele przykrości ze strony kolegów. Po powrocie Legji do Włoch, na skutek szykan, Berek podaje się do dymisji, by wkrótce wstąpić do nowouformowanego korpusu, w którym odbywa kampanje w Niemczech, we Francjii Włoszech. Dowiedziawszy się o ponownem tworzeniu legjonów przez Dąbrowskiego do walki z Prusakami i Moskalami, Berek wstępuje do nowych formacyj, biorąc udział w decydujących bit-wach. Po zorganizowaniu armji Księstwa Warszawskiego, Berek otrzymuje tytuł podpułkownika i zostaje szefem szwadronu w piątym pułku strzelców konnych. Dnia 9 marca 1808 roku otrzymał Berek wraz z innymi oficerami sztabowymi złoty krzyż kawalerski. Tak upływała jego służba w Księstwie do roku 1809, tj. do wybuchu wojny z Austrją. Kroki nieprzyjacielskie zaczęły się odrazu, gdyż armja austrjacka pod komendą arcyksięcia Ferdynanda d,Esta parła poprzez Pilicę i Wieprz na terytorjum Księstwa. Pułk Berka należał do formacyj, rozłożonych po prawym brzegu Wisły, więc ruszył ze swą kolumną ku Wieprzowi. Zwiady doniosły, że w pobliskim Kocku znajdują się dwa szwadrony austrjackich huzarów. Było to dnia 5 maja. Berek wjechał galopem na rynek, na niego z obu stron natarli huzarzy. Rozgromił ich, a w pościgu za ostatnimi zbiegami, wpadł do nieukrytej ujeżdżalni. Huzar zamknął za nim drąg u wejścia. Rozpoczęła się straszna walka, Berek uderzony pałaszem w głowę, wyzionął ducha. Prasa polska i francuska, donosząc o tym smutnym wypadku, poświęciła żydowskiemu pułkownikowi serdeczne wzmianki. Berek staje sę symbolem Żyda-patrjoty polskiego i z Niego urastają owi żydowscy młodzieńcy, którzy z bronią w ręku stają w szeregach armji obu powstań narodowych i przelewają krew swoją na polach Wawrach, Ostrołęki, Goszczy itd. Z tego symbolu i z tym symbolem ruszyli na pole walki Żydzi, żołnierze legjonów Piłsudskiego, z których bardzo a bardzo wielu położyło swe młode życie na polu chwały.

OBYWATELE!

Werbujcie Członków zwyczajnych Związku!

Werbujcie do Koła Przyjaciół-Sympatyków!

Wstępujcie w szeregi Członków L.O.P.P. i F.O.M.!

Nasza młodzież do Kadry Młodych!

Propagujcie naszą Organizację Koła Pań!

Nasze dzieci w nasze szeregi harcerskie!

Wydawca: Zarząd Okręgu Krakowsko-Śląskiego Związku Żydów Uczstników Walk o Niepodległość Polski w Krakowie, Rynek Gł. 10. Telefon Nr. 182-34.

Drukarnia Pośpieszna Kraków Pl. Dominikański 1 — Tel. 147-86 pod zarządem A. Lehrhafta.